

محمد خراعی، رئیس سازمان سینمایی از نبود ژانر در سینمای ایران گله کرد. او در نشست با اعضای انجمن سینمای جوانان با تقدیر از سیاست‌گذاری این انجمن مبنی بر توجه به تنوع ژانر در تولیدات سینمایی گفت: به نظر من مهم‌ترین اتفاقی که در این سه سال رخ داد، تغییر اندیشه و شیوه فیلمسازی در انجمن بود. یکی از معضلاتی که در بین فیلمسازان جوان ما وجود داشت‌گرایش به یک ژانر بود و همه

جای خالی تنوع ژانر در سینما

درگیر مسائل اجتماعی بودند که البته تقلیدی از فیلمسازان حرفه‌ای و باتوجه به جوایز خارج از کشور بود. مهدی آذریندار، مدیرعامل انجمن سینمای جوانان هم در همین رابطه افزود: یکی از وجوه تمایز این سه سال با دوران دیگر، توجه جدی و ساختاری به حوزه تولید فیلم کوتاه بود. سیاست‌گذاری تولید بر تنوع و بومی‌گرایی در ژانر در کنار تولید فیلم‌هایی با مضامین اولویت دار و استراتژیک

یک جریان جدید را در تولید انجمن ایجاد کرد. در پایان این نشست با حضور محمد خراعی، رئیس سازمان سینمایی، مهدی آذریندار، مدیرعامل انجمن سینمای جوانان ایران؛ حبیب ایل بیگی، معاون نظارت و ارزشیابی سازمان سینمایی و قادر آشنا، معاون مطالعات و فناوری‌های نوین سازمان سینمایی از اعضای انجمن سینمای جوانان با اهدای لوح تقدیر به عمل آمد.

بمباران فکری کودکان در نبود راهبرد سینمایی

مقاومت سینماداران در برابر اکران فیلم‌های کودک و نوجوان و نبود مدیریت کافی برای فرهنگ‌سازی با سینمای کودک را با حجتا... سیفی، کارگردان فیلم «سفر پرماجرا» بررسی کردیم

نسرین بختیاری
آفرود فرهنگ هنر

«سفر پرماجرا» با درونمایه کودکانه و تخیلی، داستان دانیال را به عنوان قهرمان اصلی روایت می‌کند که برای نجات جان مادرش، به همراه خواهرش مجبور است به سفری طولانی برود و در این مسیر با چالش‌های متفاوتی روبه‌رو می‌شود. این فیلم بدون اعلام قبلی- حتی بدون اطلاع حجتا... سیفی، کارگردان- اکران خود را از روز سه‌شنبه ۲۳ مرداد شروع کرد که این نشانه ناهماهنگی و بی‌نظمی در برنامه‌ریزی اکران فیلم‌هاست. سفر پرماجرا در واقع قسمت دوم فیلم «بچه‌های جسور» است. قسمت اول این فیلم هم ماجرای کودکانی را روایت می‌کرد که در یک جست‌وجوی ذهنی وارد یک شهر قدیمی زیرزمینی می‌شوند که آدم‌هایش به طلسم افسونگر گرفتار شده‌اند و چالش‌هایی برایشان رقم می‌خورد که باید از پس آنها بریبایند. سفر پرماجرا بسیاری از شهرهای تاریخی و جذایبت‌های گردشگری کشور را به بهانه روایت داستانی، به مخاطبان کودک و نوجوان معرفی می‌کند. این فیلم دهمین اثر بلند سینمایی حجتا... سیفی است که به‌نوعی بازگشت این کارگردان به سینما پس از ۱۲ سال دوری محسوب می‌شود. با حجتا... سیفی پیرامون فیلم و وضعیت اکران آن گفت‌وگو کرده‌ایم.

سفر پرماجرا نسخه دوم فیلم سینمایی بچه‌های جسور است اما چطور این مقدار فاصله بین اکران و تولید این فیلم ایجاد شده و چه شد که از سال ۹۶ به این طرف سراغ ساخت فیلم دیگری نرفتید؟

من منتظر شدم تا سفر پرماجرا اکران شود و بعد سراغ پروژه‌های دیگر بروم. به‌دلیل این‌که سفر پرماجرا جلوه‌های ویژه داشت، تولیدش نزدیک یک سال طول کشید و زمانبر بود. این فیلم کاری نبود که شخصیت‌ها در دواتق بنشینند و دیالوگ‌ها رد و بدل شود. بنابراین لوکیشن، لباس و فضا سازی و سیاهی‌لشکر بزرگ و کوچک داشت. ما در لوکیش‌های مختلف ایران از قبیل گیلان، مازندران، ساری، گرگان، کرج، همدان، سمنان، قشم و جاده جالوس فیلمبرداری داشتیم.

چرا نام سفر پرماجرا، بچه‌های جسور ۲ نشد؟

اگر این فیلم را زودتر اکران می‌کردند، قسمت سوم آن را که نامش جاذبه است، می‌ساختم و در واقع هرکدام به تناسب موضوعی که در آن اتفاق می‌افتد، نام‌گذاری می‌شود. اگر پیوسته اکران می‌شد، شاید اسمش همین بچه‌های جسور ۲ باقی می‌ماند. برای حرکت در سینمای ایران نیاز به مدیریت، پیوستگی و ثبات داریم و چون ایجادر سینمای ایران نیست، به این می‌رسیم که هرازگاهی کارهایی در سینما انجام دهیم که بی‌تأثیر است.

ایده ادامه طرح داستان بچه‌های جسور که منجر به تولید سفر پرماجرا شد، چطور به ذهن‌تان رسید که مخاطب کودک و نوجوان به سمت فیلم جلب شود؟

ایده اولیه‌ام یک پیکت نویسنده بود که با بچه‌هایش به مسافرت می‌رود و در ساعتی که استراحت می‌کند،

خواب‌شان می‌برد و همین منجر به ورود بچه‌ها به داستانی می‌شود که پدرشان انگار در حال مردن است. در حقیقت دنبال بهانه‌ای بودم که بچه‌ها را به زمان گذشته ببرم و بگویم در آن دوران چه افرادی و چگونه زندگی می‌کردند، وگرنه می‌توانستم فیلم را در همین زمان حال نشان دهم، اما فکر کردم بهتر است پیوندی بین دنیای ماشینی و اسب‌سواری برقرار شود. اشاره شده که فیلم درباره وقایع ملی است و منظور این بود حرف‌های خارجی نمی‌زند و زمانی که درباره ایران صحبت می‌کند، حرفش ملی است؛ در نتیجه این قضیه ربطی به ماجراهای سیاست‌ندارد.

فکر نمی‌کنید فاصله بین تولید و اکران موجب شود که مخاطبان کودک و نوجوان نتوانند با آن ارتباط برقرار کنند؟

خیر؛ این فیلم به زمان مشخصی اشاره نمی‌کند. اکثر فیلم‌هایی که ساختن نیز به زمان خاصی اشاره نمی‌کند و احساس می‌کنید دیروز ساخته شده است. فیلم محکومین بهشت درباره زندگی دو دختر فراری است که این ماجرا در زمان حال هم اتفاق می‌افتد و مصداق دارد. اگر بخواهیم یک کتاب از جلال آل احمد را فیلم کنیم یا بنیولای که چندین فیلم از زوری آن ساخته شده، هنوز تاگی دارد.

پس از آنچه روی پرده شکل گرفته، راضی هستید و اگر الان می‌خواستید آن را بسازید، به همین شکل می‌ساختید؟

خیر، گاهی شرایط فیلمسازی برای ما به گونه‌ای است که یک جا گیر می‌کنید و اگر دوباره می‌ساختم، سعی می‌کردم از راه دیگری بروم که گرفتار نشوم و گیر نکنم، اما ماهیت فیلم‌نامه، شخصیت‌ها و لوکیشن قطعا تغییر نمی‌کرد.

حضور شیاطین در داستان شما برای متحرک‌کردن

قهرمان داستان از راه درست برجسته است؛ چون به جز قضیه شیاطین اشاراتی هم به آیاتی از قرآن مثل «فرع البحرین یلتقیان» می‌شود. به جز قرآن، از چه منابعی برای بیان داستان خود الهام گرفتید؟

شخصیت‌های اصلی داستان دنبال میوه‌ای بودند که به سلطان بدهند تا مادرشان را آزاد کنند و در این راه سفری را آغاز می‌کنند؛ سفری که نیاز به ضدقهرمان دارد و ضدقهرمان داستان ما شیاطین هستند. سختی‌های راه با گمراه‌کردن شخصیت‌ها را همین شیاطین علیه قهرمان داستان ایجاد می‌کنند. من از هیچ داستانی به شکل مستقیم الهام نگرفتم و الهام‌من از حکایت‌های پراکنده و همچنین شخصیت‌پردازی فردوسی در شاهنامه بوده است. شاید از حدود ۲۰ کتاب استفاده و میان آنها پیوند داستانی برقرار کردم. در بخشی هم به این موضوع فکر کردم که در داستان یا روایتی که دارم، این عوامل می‌توانند کمک کنند، چون شخصیت‌های قصه می‌خواستند به سفری بروند که چالش‌هایی داشت و علاوه بر این چیزهایی ببینند که در دنیا ندیده باشند و در این روند من اشاراتی به قرآن مثل مخلوط نشدن آب شیرین و شور یعنی همان آیه «فرع البحرین یلتقیان» داشتم، سفر پرماجرا فیلمی است که معلمان به کمک آن می‌توانند به بچه‌ها بگویند که چطور می‌توانند همراه خودشان را انتخاب کنند. فیلم کودک و نوجوان فقط آهنگ و اشعار موزون نیست؛ بنابراین سعی کردیم اتفاقاتی رقم بزنیم که جذابیت فیلم را داشته باشد، متأسفانه مدیران نهادهای فرهنگی ما مدیریت بلد نیستند و باید برای کار فرهنگی هزینه کنند. ما برای یاد با تبلیغ به تماشاگر و مردم یاد بدهیم که این فیلم برای بچه‌ها و خانواده است، اما متأسفانه این‌طور نیست.

در فیلم‌هایی که می‌سازید توجه ویژه‌ای به طبیعت و محیط زیست و رنگارنگی محیط دارید. این امر از کجا نشأت می‌گیرد؟

موظفیم طبیعت‌مان را خوب ببینیم و از آن حفاظت کنیم و از آن حظ صبری و محیطی ببریم. خودم خیلی اهل سفرم و به‌نظرم باید با قصه‌ها وارد طبیعت مختلف ایران شویم. افرادی که زیاد به طبیعت نمی‌روند، شاید نتوانند به آن زیاد فکر کنند و از پس هزینه‌های آن برآیند. به طور کلی، علاقه‌مندم فیلمم در طبیعت ساخته شود و زیبایی‌های ایران را نشان دهم. به دلیل این‌که شخصیت‌های اصلی قصه در سفر بودند، اقتضا می‌کرد به لوکیشن‌های مختلف ایران برویم و زیبایی‌های آن را نشان دهیم. می‌توانستیم

همه فیلم را در دشت کرج و اطرافش فیلمبرداری کنیم، اما سختی‌ها را برای نشان دادن زیبایی‌ها به جان خریدیم. در بخشی از فیلم گروه را با تراکتور کشیدیم و با خود بردیم، چون جاده درستی نداشت. غیر از جابه‌جایی عوامل با تراکتور، در یکی از صحنه‌ها اسب رم کرد و بازیگر نقش اصلی را گاز گرفت و به همین دلیل به هر شهری می‌رفتم باید آمبول ضد هاری می‌زد. در صحنه‌های فیلمبرداری و عکاسی در دریا، عکاسان حال‌شان بد و منقلب می‌شدند.

به‌رحال کار کردن در فیلمی که قصه اصلی آن در بستر سفر است، در دریا، عکاسان حال‌شان بد و منقلب می‌شدند. به‌رحال کار کردن در فیلمی که قصه اصلی آن در بستر سفر اتفاق می‌افتد، آسان نیست. برای ساخت بدترین فیلم هم زحمتی کشیده شده که نباید از آن غافل شد اما سعی کردم به گونه‌ای به فیلم پردازم که بچه‌ها از سالن راضی بیرون بیایند. همین که مخاطبان کودک و نوجوان و خانواده‌ها فیلم را دوست داشته باشند و با دیدن زیبایی‌ها به پدر و مادرشان بگویند چطور می‌توانیم به این مکان برویم، برایم کافی است. در فیلم باید سالم‌سازی انجام دهیم؛ یعنی بخندیم و شاد باشیم اما جایگاه خودمان را حفظ کنیم.

نمی‌ترسیدید با توجه با پیشرفت فناوری‌های رایانه‌ای و درگیر شدن بچه‌ها در فضای بازی‌های رایانه‌ای طرح داستانی را که ۸۰ درصد آن در فضای گذشته می‌گذرد را بچه‌ها دوست نداشته باشند؟

با توجه به این‌که همه چیز در حال تحول است، من هم می‌خواستم به آن پسر که در لاک بازی‌های رایانه‌ای رفته بگویم که مقداری صبر کند. وقتی این پسر به گذشته می‌رود، به طور کامل نوع زیست و زندگی گذشتگان را لمس می‌کند و همین موجب تغییر دیدگاه پسر به عنوان قهرمان داستان می‌شود.

بودجه فیلم چطور تأمین شد؟

هر فیلمی با چالش بودجه روبه‌روست. من از فرابری ۱۵۰ میلیون تومان وام گرفتم، اما تا چندسال بعد این میزان را به آنها پس دادم و در فیلمم هم از فارابی تشکر کردم و این را اضافه‌کنم که هیچ نهاد قرآنی به من کمک نکرد.

چه شد که دوباره تصمیم گرفتید پسران را در این فیلم بازی کنید؟

پسر قسمت اول «بچه‌های جسور» را کار کرده بود؛ بنابراین در قسمت دوم که تبدیل به سفر پرماجرا شد هم باید حضور پیدا می‌کرد. اگر کسی را به جز پسر می‌آوردم، نمی‌توانست پیوستگی نقش را حفظ و آن را بازی کند.

در بخش‌هایی از فیلم احساس می‌شود استفاده زیاد از پرده کروماتی برای القای حس بودن بازیگر در صحنه‌ها به کار آسیب زده است. برداشت خودتان از این قضیه به خصوص مسائل فنی فیلم چیست؟

قبول دارم و ممکن است این اتفاق افتاده باشد، اما این شکل از کارها در ایران تجربه نشده بود. اگر صحنه‌گزار از دیده‌باشید که حمله می‌کند، از صفر تا صد جلوه‌های ویژه بود. در آن زمان که کار می‌کردم تا این اندازه تبحر و امکانات در کار جلوه‌های ویژه وجود نداشت. قصدم این بود که مهارت بچه‌های ایرانی را محک بزنم وگرنه می‌خواستند پروژه را برای مسائل فنی به هند ببرند. در حال حاضر هم با توجه به پیشرفت جلوه‌های ویژه، دستم برای انجام چنین کاری بازتر است.

چطور شد که فیلم شما به یکباره اکران شد؟

درواقع هیچ چیز سر جای خودش نیست. وقتی در مدیریت فرهنگی بلد نیستید و نمی‌دانید چه زمانی باید فیلم را نمایش دهند، مدیران باید به مردم آموزش دهند چه فیلمی برای کودکان و نوجوانان مناسب است و سواد رسانه‌ای خانواده‌ها و بچه‌ها را افزایش دهند.

پروژه بعدی شما برای نوشتن و کارگردانی چیست و آیا باز سراغ فیلم کودک و نوجوان می‌روید؟

یکی از مسئولان فارابی به من گفت که باز هم فیلم کودک بساز و یادآوری کردم که نام قسمت بعدی فیلم «جاذبه» درباره تأثیر رایانه روی افکار بچه‌هاست. گفتم چون پروانه ساخت برای فیلم «آخرین فرمان خسرو پرویز» را از رشاد گرفته‌م، کل زندگیم درگیر آن است و اگر بخواهم کاری در رابطه با کودک انجام دهم، تا حمایت درستی نشود، نمی‌آیم.

«سودابه»

روی پرده می‌رود

فیلم سینمایی «سودابه» بیستمین فیلم محمدعلی سجادی از ۳۱ مرداد روی پرده خواهد رفت. سودابه با عنوان قبلی «بازیچه» یک ملودرام جنایی است که داستانی معمای رابریستری جذاب روایت

می‌کند. آرمان درویش، ساناز سعیدی، رضامولایی، آناهیتا درگاهی با هنرمندی رویا تیموریان و رضا بابک و حضور افتخاری ستاره اسکندری، بازیگران این فیلم هستند. داستان این فیلم درباره مهرداد، با بازی آرمان درویش، است که با سودابه، خواهر دوست و همکارش سیامک، ازدواج می‌کند و او را به خانه قدیمی‌شان می‌برد تا با مادرش زندگی کنند. در آنجا با حوادثی روبه‌رو می‌شوند؛ حوادثی عجیب، غریب و متعدد. . . سجادی از فیلمسازان صاحب‌نام سینمای آزاد با فیلم نیمه‌بلند «جاده» وارد عرصه حرفه‌ای شد و نخستین فیلم بلند سینمایی او (بازجویی یک جنایت) همچنان از نگاه منتقدان سینمایی یکی از آثار برتر سینمای ایران در پنج دهه اخیر است. این کار به سرگروهی پردیس سینمایی هویزه مشهود با پخش موسسه رسانه فیلمسازان مولود در سینماها اکران می‌شود.

آغاز جشنواره جهانی کازان با «در آغوش درخت»

فیلم سینمایی «در آغوش درخت» به کارگردانی بابک خواجه‌پاشا به عنوان فیلم افتتاحیه جشنواره جهانی فیلم کازان روسیه در روز ۱۶ شهریور به نمایش در می‌آید.

جشنواره بین‌المللی فیلم کازان با شعار «از گفت‌وگوی فرهنگ‌ها به فرهنگ گفت‌وگو» برگزار می‌شود و تبادل تجربه بین هنرمندان روسیه و کشورهای دیگر، نمایش بهترین فیلم‌های منتخب با تم مهربانی، صلح و انصاف، صرف‌نظر از مذهب مؤلف، معرفی دستاوردهای سینماگرانی که در راستای ترویج ارزش‌های معنوی و فرهنگی فیلم می‌سازند از اهداف این جشنواره است. امسال بیستمین دوره این جشنواره از ۶ تا ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۴ برابر با ۱۶ تا ۲۱ شهریور ماه سال جاری در شهر کازان کشور روسیه برگزار می‌شود. همچنین انیمیشن‌های سینمایی «لویتو» به کارگردانی عباس عسکری و تهیه‌کنندگی محمدحسین صادقی و انیمیشن «مسافری از گانورا» به کارگردانی احمد علمدار و تهیه‌کنندگی محمدحسین علمدار نیز در این جشنواره حضور دارند. فیلم سینمایی در آغوش درخت که اولین ساخته خواجه‌پاشاست یکی از آثار برگزیده چهل و یکمین جشنواره فیلم فجر بود که به‌تازگی اکران عمومی خود را در سینما آغاز کرده است.

«مفت‌بر»

در مسیر اکران

پوستر فیلم سینمایی «مفت‌بر» به تهیه‌کنندگی عبدال... علیخانی و حسین فرحبخش و کارگردانی عادل تبریزی که از ۱۵ شهریور روی پرده می‌رود، رونمایی شد. در این فیلم بازیگرانی چون حامد بهداد، سحر دولت‌شاهی، بهرنگ علوی، فروغ قاجابگی، سیاوش چراغی‌پور، قدرت‌ا... ایزدی، منوچهر آذری، گیتی معینی و... به ایفای نقش پرداخته‌اند. پیش‌بینی می‌شود این فیلم به‌دلیل فضای مفرح و موزیکال با استقبال مخاطبان سینما روبه‌رو شود. طراحا پوستر فیلم مفت‌بر بر عهده بهزاد خورشیدی بوده است.

